

A fost odata la 1900

Societate, cultura, arte

Moto: "Romanul nu se agata, ca altii cu disperare, de rezultatele faptei sale. "Fa bine si da-l la apa!" zice un proverb. Pentru ca ceea ce il face sa faptuiasca nu este sentimentul ca rezultatul atarna de fapta ci nevoia de a se pune in regula cu randuiala lucrurilor, nevoia de a-si implini rostul, corespunzand chemarii ce l se face, nevoia de a fi in rand. De aceea il vom vedea faptuind chiar in cele mai absurde circumstante si staruind a faptui, chiar si atunci cand considerarea rationala a imprejurarilor faptului l-ar indreptati poate sa nadajduiasca. Si ce-l mai face sa faptuiasca uneori, in sfarsit), e imprejurarea ca nu are incotro!)

Cheia acestei atitudini a romanului o stim acum. Ea vine din faptul ca purtarea lui e totdeauna ancorata-n vesnicie, ca totdeauna romanul are in fata lui nu exigentele marunte impuse de conditiile de fapt, ci fiintele stihiale, vedenia de slava a esentei tuturor lucrurilor, care atrna de indurarea lui Dumnezeu, si nu de fapta omului"

Mircea Vulcanescu "Pentru o noua spiritualitate filosofica"

-Situatia interna :-

"Un popor este produsul istoriei sale"-Nicolae Iorga

Spre sfarsitul scolului XVII si in prima jumatate a secolului XVIII a inceput sa se observe o lenta modernizare a vietii economice si sociale a Principatelor.

Revolta lui Tudor Vladimirescu, in ciuda tragicului ei sfarsit, a avut totusi consecinte faste in Principate: turcii, nemaiastrand incredere in greci, au hotarat sa asculte cererile boierilor romani si sa reinstaleze domniile pamantene. Asadar, in 1822 incepe o noua era, prin alegerea a doi domni pamanteni: Ioan Sandu Sturza (provenit dintr-o veche familie de boieri moldoveni) si Grigore al IV-lea Ghica (provenit dintr-o familie albaneza, de mult romanizata). Se poate afirma ca anul 1822 reprezinta granita dintre Ev Mediu si Epoca Moderna in Principate.

A inceput o modernizare lenta a societatii romanesti-societate care s-a format la granita a doua mari culturi ale Evului Mediu: Occident si Bizant, secolele XVIII-XIX fiind considerate secolele de aur ale culturii romanesti-o adevarata renastere nationala. S-a afirmat limba romana, s-au pus bazele invatamantului, s-a dezvoltat tiparul si pentru prima data in societatea romaneasca apar citorii de

cultura: Vasile Lupu, Matei Basarab, Cantacuzino, Brancoveanu, Dimitrie Cantemir. S-au pus bazele unei economii nationale prin dezvoltarea relatiilor de piata in agricultura si largirea pietei interne si externe.

Exact ca in Occident societatea romaneasca moderna este impartita-in functie de avere, in mai multe clase: nobilimea sau boierimea (mare, mijlocie si mic), burghezia (o clasa relative redusa numeric) si taranimea (liberi si dependenti)

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

-Boierimea/Nobilimea -

In Principate romane, la inceputul epocii moderne boierimea reprezenta singura clasa privilegiata, intrucat erau singurii neplatitori de impozite, singurii cu dreptul de a detine functii in stat si singura clasa care a putut "cocheta" cu modernitatea europeana. In functie de avere si vechimea rangului, boierimea era divizata in trei categorii: mare, mijlocie si mica.

"In Tarile Romane, elita autohtona, adica boierii nostri, au avut continuitate inca din momentul aparitiei statului. Ceea ce ne deosebeste de tarile din jurul nostru sunt tocmai vechimea si acest caracter neintrerupt al elitei, pe care nimeni din o are, cu exceptia Ungariei si a Poloniei, dar acolo a fost o alta situatie"

Boierii romani au avut o experienta politica remarcabila, fapt demonstrat in secolul XVIII cand au reusit sa se mentina in functii in perioada fanariota si apoi, profitand de contextul extern favorabil au reusit sa inlature regimul. Ei au gasit "un modus vivendi cu domnii fanarioti si in acelasi timp au lucrat pentru a scapa de ei." Imediat dupa secolul fanariot s-a intrat in epoca moderna, moment in care unii boierii au pus niste frane-doreau sa ramana mai departe cu toata puterea economica, politica etc. Insa o alta parte foarte insemnata "a inteles necesitatea schimbarii profunde, ca trebuie mers mai departe, ca trebuie sa accepte si clasa de mijloc la masa politica"

In secolele XVIII-XIX romanii se chinuiau-exact ca si acum sa intre in Europa, iar Eufrosin Poteca, entuziasmat de valorile civilizatiei occidentale exclama: " oare noi n-am putea sa imprumutam de la dansii?".

Boierimea a fost cea mai deschisa clasa spre modernitate-poate datorita faptului ca era singura clasa sociala careia situatia materiala ii permitea acest "lux", si prima care a inceput sa-si insuseasca elemente ale vietii occidentale. Copii boierilor studiau in strainatate-in marile capitale Europene, dezvoltandu-si astfel gusturi pentru cultura si viata cotidiana occidentala. Aparitia tiparului a facilitat accesul la literatura, in perioada tiparindu-se un numar mare de carti atat in limba romana, cat si in franceza-devenita o limba de intensa circulatie in randurile inaltei societati. Boierii au inceput sa imprumute din occident "ce le era mai la indemana: balurile, muzica, vestimentatia, lectura, limba franceza si amorul. Abia apoi au venit institutiile, ideile, sistemele legislative si politice, alte lucruri bune sau rele din Occidentul poleit"

La inceputul secolului XVIII boierii si boieroaicele se imbracau inca dupa moda de la Constantiopol: giubele, anerie, islice, calpace, salvari, ghiordii, rochii de ghermesut si hatai de sarasir si altaz, iminei si cintieni, saluri si pafale. Firele de aur si argint, zecile de diamante, rubine, smaralde, margaritare, impodobesc aceste haine, iar blanurile de nurca, hermina, jder sunt aruncate pe poale pe gat si pe maneci. "Salvarii, niste pantaloni precum se stie, foarte largi, antereul cu maneci lungi si plutitoare, peste care se puneau o alta haina cu maneci despicate, sau giubeaua cu manecile largi si scurte, toate acestea poarta peceta unei vietii de lene si de trandavie. Aceasta imbracaminte este facuta intr-adins ca sa impiedice orice fel de activitate si sa deprinda pe om la o viata goala, de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

odihna far intrerupere si de toropeala, la o viata adormita si de petrecere usoara. In ea, omul abia simte a traieste). Chiar daca ar vrut stramosii nostri s-o rupa cu traiul lor de nesimtire, de toropeala adormita si de trandavie, chiar de ar fi vrut ei sa se trezeasca si sa lucreze, sa inceapa ceva, imbracamintea aceasta i-ar fi impiedicat si descurajat. Cu niste maneci largi, lungi si despicate, cari impiedica si paralizeaza mainile este peste putinta de a fi activ si energic." Femeile sunt primele care renunta treptat in decursul secolului XVIII la aceste haine si se grabesc sa-si comande rochii la Viena si Paris si sa-si aduca evantaie si pantofi de la Venetia sau Londra. Aceasta schimbare se produce brusc, dupa cum observa contele Langeron, general in armata rusa "in 1806 am intalnit multe femei purtand imbracamintea orientala, traind in case fara mobile si cu barbati gelosi nevoie-mare. Insa revolutia care s-a petrecut atunci la Iasi si Bucuresti si in provincie a fost cat de rapida pe tot atat de completa: dupa un an toate femeile din Moldova si Tara Romaneasca au luat portul European. De pretutindeni au sosit in cele doua capitale negustori de mode, croitorese, croitori, iar pravaliile de la Viena si Paris au scapat de toate vechiturile care la Iasi au parut nou-noute si au fost platite foarte scump."6 Moda are legile ei universale, fara a astepta totdeauna maturizarea conditiilor lor interne, generatoare de schimbări calitative.

O data cu patrunderea influentelor occidentale, familiile de boieri si-au dezvoltat simtul estetic si au inceput sa-si comande case arhitectilor straini si a-si importe mobilele din strainatate. In evolutia arhitecturii feudale romanesti, conacul familiei Golescu marcheaza etapa ce anunta vestitele palate bracovenesti. La sfarsitul secolului al XVIII-lea Radu Golescu a inceput o ampla reconstructie a conacului, extinzand cladirea principala si ridicand un etaj din paianta cu doua camere la care se ajungea pe o scara interioara. Conacul are sase camere, o camera de oaspeti, dormitoare si o camera orientala "unde barbatii intinsi pe sofa, tragand din nargilea, isi pierdeau vremea intr-o dulce lenevie"

Viata privata a boierilor era impartita intre baluri, lectura, teatru si felurite alte distractii. Boierii nu munceau, ei se ocupau prin comenzi sa-si sporeasca averile. Copii marilor boieri au inceput sa plece in strainatate, si pentru studii si pentru a se delecta.

Majoritatea boierilor mergeau la biserici si deasemenea construiau biserici pe mosiile lor. Pe la inceputul modernitatii preotii erau angajati de boieri pentru a le educa copii, insa niciodata relatiile cu biserica nu depaseau o limita a "normalitatii" cum se intampla in viata taranilor.

Casatoriile in randul boierilor erau de fapt o afacere intre parinti-se faceau numai intre boierii de acelasi rang. Mica boierime spre sfarsitul secolului a inceput sa accepte si mici negustori in randul ei, casatorie favorabila amelor parti: unii primeau nume si prestigiu putand avea astfel acces la viata politica, iar ceilalti, in speta boierii, isi sporeau considerabil averile. Epoca moderna, datorita acestor casatorii determinate, a dus la o viata de foarte multe ori "desfranata", boierii avand una sau mai multe concubine. Boieroaicele cresteau copiii din flori ai sotului, fara a obiecta, si au existat cazuri cand au locuit sub acelasi acoperis cu concubinele sotilor. Intreg secolul XVIII a fost dominat de acest libertinaj in randul familiilor boieresti, fapt ces-a extins pana tarziu in secolul XIX, cand a fost adoptata etica sexuala burgeza.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Cu toate acestea divorturile erau etrem de rare, deoarece se gaseau mereu "mediatori" care sa impace cuplul. Un divort venea ca o ofensa adusa numelui familiei, o pata care cu greu putea fi inlaturata.

Ablu Golescu scria despre viata boierilor din Bucuresti: "Oras unde sensualismul, imoralitatea, viciul si egoismul, toate fructe ale ignorantei, sunt principalele mobiluri care insotesc lunga viata a onorabililor si foarte nobililor nostri boieri si prin urmare a cinstitilor si prea respectabililor nostrii ciocoi. Si intr-adevar cand trebuie sa locuiesi o tara unde 99% din locuitori traiesc in mizerie si in ignoranta pentru a procura unul al o sutalea placeri frivole si un lux barbar, atunci, zic eu, trebuie sa taci si sa suferi si este o fericire ca sa ai in acest caz cativa prieteni cu care sa poti plange in tacere nenorocirile patriei. Intr-adevar, daca omul sensibil n-ar avea viitorul si speranta pentru el ce ar fi el pe acest astru daca nu cea mai nenorocita dintre toate creaturile? Speranta vine pentru a alina durerile si a-l permite de a vedea in viitor, in acel viitor surazator, unde omul nu va mai fi sclavul omului si unde o natiune intreaaga nu va mai fi sacrificata ambitiei catorva renegati. Eu am parcurs diferite tari si in nici o parte n-am vazut robi; dimpotriva locuitorii acestor tari mi-au spus, in timpul intregii mele tinereti, ca oamenii, oricare ar fi culoarea lor si rangurile parintilor lor, se nasc liberi.

Taranimea

"Cand va disparea ultimul taran din lume-la toate popoarele, vreau sa spun- va disparea si ultimul om din specia om. Si atunci or sa apara maimute cu haine"

Petre Tutea

In ciuda faptului ca taranii au reprezentat majoritatea de 80% a populatiei, nu au fost niciodata un monolit-o categorie sociala omogena. Ei erau impartit in functie de statut in tarani liberi (razesi sau mosneni) sau dependenti (iobagi sau clacasi).

Statutul Tarilor Romane din Evul Mediu va condamna viata taranilor liberi, acestia datorita taxelor immense pe care erau obligati sa le plateasca nu se puteau dezvolta. Mica proprietate detinuta de taranii liberi a facut imposibil sa le permita o dezvoltare economica cat de mica.

In ceea ce ii priveste pe clacasi-indiferent cate reforme s-au incercat cu privire la numarul zilelor de claca, viata lor era imposibila, prin urmare nici nu se putea pune problema unei dezvoltari a acestei paturi foarte numeroase. Datorita saraciei, muncii fizice extenuante, alimentatiei precare media de varsta in randul taranilor a fost foarte scazuta.

Daca un boier isi dedica majoritatea timpului placerilor personale, acest termen nici macar nu-si avea locul in vocabularul taranului roman. Taranii erau foarte conservatori, au respins noul, o respingere apriorica datorita Bisericii-parte integranta din viata lor.

"Biserica ortodoxa din spatial roman este un amestec de crestianism, rituri pagane, cult al icoanelor si al sfintilor, in care farmecele, varcolacii si stafiile ocupa un rol principal. Preotii sunt produsul

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

acestei religii populare si nu al unor seminarii teologice asa cum ar trebui sa fie. Abia cunosc liturghia si oficiaza sapte taine dupa ureche, dar participa alaturi de enoriasii lor la toate celelalte practice populare pe care mitropolitul, bun cunoscator al dogmei crestine, le poate considera pagane. Preotul din secolul al XVIII-lea este forte aproape de enoriasii sai. Chiar daca nu cunoaste sfanta liturghie sau celebrarea botezului in conformitate cu canoanele conciliare, el se bucura de respectul si increderea enoriasilor. Este totodata singurul investit ca putere spirituala de catre Dumnezeu, numai el poate oficia anumite taine, tot el mediaza conflictele cu cei mari sau cele din cadrul familiei, le ofera sfaturi, le citeste actele si scrisorile, le redacteaza testamentele, este unul de-al lor" .

Biserica oferea taranului un fel de spatiu de refugiu si le stabilea regulile dupa care sa-si ghideze fiecare pas al existentei lor, in ciuda faptului ca in spatiul romanesc discursul Bisericii este foarte firav. "Naravele cele rele si si obiceiurile necuviincioase" (cum ar fi desfraul, lipsa de respect fata de parinti, nerespectarea sarbatorilor religioase, lipsa de la Biserica) sunt enuntate foarte vag de scierile bisericesti (Mitropolitul Antim Ivireanu s-a ocupat de redactarea unor texte care sa cuprinda canoane bisericesti pentru astfel de fapte). "Biserica duce insa o politica de supraveghere a individului in care este sprijinita chiar de populatie. Denunturile si zvonurile o ajuta sa-i descopere pe cei cazuti in pacat. Viata de familie nu are inca ziduri, iar scandalul, prin natura sa impune prezenta celorlalti" Biserica a instaurat gloaba (plata unei taxe) pentru cei care cadeau in pacatul trupesc. In timp, gloaba s-a inradacinat adanc in constiinta colectiva, iar cei care erau prinsii in fapt o plateau fara sa obiecteze. Insa de multe ori s-au comis abuzuri, cei prinsii " in pacat" fiind batuti in fata intregii comunitati sau inchisi in inchisorile ispravnicilor sau protopopilor pentru a se da un exemplu celorlalti membrii ai comunitatii.

Casatoria in general se face intre taranii aceluiasi sat si de aceeasi conditie sociala. Motivele economice il determina pe taran sa aleaga astfel: mica proprietate (acolo unde era cazul) cedata fiicei ca zeste face parte din mosia satului si se va uni cu proprietatea ginerelui, permitand astfel tinerei familii sa o exploateze mai bine. Daca alegerea era limitata datorita numarului mic de familii din satul respectiv taranii se orienteaza spre satele din jur, insa niciodata mai departe. De cele mai multe ori tinerii nu erau consultati in vederea alegerii partenerului, casatoria fiind un fel de afacere care ii privea pe parinti. Foarte multi se vedeau prima data in ziua logondei, iar casatoria se realiza indiferent care ar fi fost impactul acestei prime intalniri. Si in acest caz Biserica impune limitele ei, neperminand casatoria intre personae de religii diferite, pentru ca de Biserica depend toate problemele legate de logodna, casatorie sau divort . Chiar si dupa infiintarea Starii Civile, taranimea a ramas mult timp dependenta intru-totul de biserica, ignorand partial sau total casatoria in fata legii.

Cel mai important element in efectuarea casatoriei este zestrea (partea din averea paterna care ii revine fetei). Zestrea este o datorie morala, fara de care o femeie nu se poate casatori, iar familia face toate eforturile sociale si economice pentru a o procura. In spatiu romanesc nu se face diferenta intre zestrea propriu-zisa si trusou, termenul de zestre ingloband ambii termini, pe foaia de zestre aparand si elemente care apartin trusoului. Total este cel care hotaraste ce i se va da fetei,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

si o face pe masura ce varsta maritisului se apropie. Valoarea ei nu este stabilita nici de cutuma, nici de lege si variaza foarte mult in functie de posibilitatile familiei. Familia ginerelei, abia dupa ce ii este adusa la cunostiinta zestrea accepta sau nu alianta dintre cei doi tineri.

Viata de cuplu este cat se poate de "banala" timpul in care nu erau "prinsi" cu munca campului sau cu treburi gospodaresti, taranii il petreceau la Biserica- slujbele religioase reprezentand singura "iesire in lume". Copiilor tarani nu li se ofereau prea multe perspective, ei erau de mici crescuti in spiritual muncii asidue, fiind pusi de la varste foarte fragede la diverse treburi in gradina de langa casa, sau la ingrijitul animalelor. Educatia pe care o primeau era precara, si aproape intotdeauna data in case, de mame. Ei nu aveau nici un fel de acces la cultura sau la educatie, poate doar un numar foarte redus-aceia ai caror parinti doareau sa-si vada copii depasindu-si conditiia si ii dadau ajutoare prin Biserici sau pe la casele boierilor.

Vestimentatia lor era saracacioasa-realizata in casa din in, canepa, bumbac, postav sau lana, tesuta si brodata manual. Costumul popular diferea in functie de regiune, dar nu urmarea nici o moda; era cat de poate de simplu si de saracacios. Doar costumul de sabatoare era mai variat in ornamente si mai bine impodobit, uneori folosindu-se chiar si fir de aur in tesatura.

Locuintele taranilor erau foarte simple, in general realizate din lemn-barne dispuse orizontal sau piatra si acoperite cu stuf, paie sau sindrila din lemn. Forma cea mai arhaica a arhitecturii populare a reprezentat-o casa cu o singura incapere(aceasta este si cel mai des intalnita). Casele cu mai multe camere(2 sau cel mult trei) aveau intotdeauna o camera "curata" unde erau primiti oaspetii si unde era tinuta lada de zestre. Un loc special in ocupa vatra-fiind considerat un fel de "spatiu sacru" al locuintei. Moda in arhitectura nu a influentat cu nimic locuintele taranilor, acestea pastrandu-si specificul romanesc indiferent de perioada istorica.

-Burghezia-

In secolul XVIII "despre o clasa de mijloc, in speta burghezia nici nu poate fi inca vorba.). Nici macar termenul ca atare nu este folosit in limbajul epocii." Micii negustori care se stabilesc in tara incearca sa intre in randul boierimii, cu care se aliaza prin intemediu casatoriei, nici unii nici altii neconsiderand aceasta legatura o mezalianta.

-Arta-

"Creatia artistica e un proces sufletesc de esenta divina"

Liviu Rebreanu

-Pictura-

Secolul al XIX-lea a reprezentat un moment de cumpana in istoria Principatelor romane, marcand alinierea lor la cultura europeana.

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

Datorita religiei ortodoxe si situatiei politice destul de ambigue, se poate afirma ca pana in secolul al XIX-lea artele plastice au avut o pozitie anacronica atat in Moldova cat si in Tara Romaneasca. Unica arta exista doar in cadru religios. Ortodoxia ignora aproape cu desavarsire sculptura (existau doar reliefuri pe zidurile bisericilor, unele de inspiratie rusa, ca cele de la Biserica Trei Ierarhi din Iasi sau "mobilier" bisericesc sculptat uneori cu motive zoomorfe, de inspiratie orientala, ca iconostasele brancovenesti), iar in ceea ce priveste pictura aceasta este riguros reglementata de erminiile scrise de "dascalii zografi" precum calugarul Dionisie din Furna. Profunda si mistica, arta religioasa din tarile romane este diferita de cea din Europa Occidentala- acolo, curentele artistice se concureaza si se succed cu o rapiditate uimitoare, inovatiile tehnice abunda iar unul dintre principalele teluri ale artistilor din acele timpuri este cum sa redea cat mai veridic realitatea; aici, adica in Moldova si Valahia, arta este caracterizata de hieratism, bidimensionalitate, rigiditate. Portretele, atunci cand exista, sunt numai ale unor ctitori sau donatori si nu cauta sa redea asemanarea acestora, ci sa exprime piosenia, religiozitatea si, de cele mai multe ori, pozitia sociala a personajelor respective. Ce-i drept, o icoana nu este o pictura oarecare, ci o fereastră spre lumea spirituala. Totusi, chiar si severul stil bizantin lasa loc unor evolutii si inovatii. Astfel, in secolul al XVIII-lea apare un stil "romanesc"- stilul brancovenesc, si tot in epoca lui Brancoveanu, pentru prima data, Parvu Mutu, un mester zugrav de biserici, da uitarii modestia si umilinta care trebuia sa ii caracterizeze pe cei din breasla sa si isi include portretul in fresca unei biserici, reprezentandu-se, bineinteles, cu pensula in mana.

Spre sfarsitul veacului, aplecarea carturarilor romani catre curentul iluminist isi face simtita influenta si in artele plastice. E posibil ca un rol nu lipsit de importanta sa il fi jucat si nobilii rusi, indragostiti de-a dreptul de cultura franceza si germana, cat si vecinii transilvaneni, care reusera sa tina pasul intr-o anumita masura cu evolutia artelor din vestul Europei.

Cert este ca pictura de sevalet isi face aparitia in tarile romane abia in ultimii ani ai veacului al XVIII-lea. Cel mai gustat gen va fi, fara indoiala, portretul, boieri si boieroaice inghesuindu-se sa se vada imortalizati cu mai multa sau mai putina maiestrie. Printre "primitivii" picturii romanesti, asa cum ii numesc criticii de arta, s-au numarat, in primul rand, fostii zugravi de biserici si mesterii iconari. Conform noilor mode, categoria lor sufera o schimbare de statut. In Tara Romaneasca ei se desprind de restul mesterilor, de "zugravii de gros" in 1787 si isi creeaza propria breasla, cea a "zugravilor de subtire". "Zugravul de subtire", "parasind rasa calugarului de odinioara, sau, daca nu era monah, caftanul ce-l situa uneori in ierarhia cinurilor medievale, [], devine, in lumea pestrita a targovetilor, o personalitate respectata iar indeletnicirea sa reprezinta o profesie lucrativa ca oricare alta." Bietii mesteri se lupta din greu sa dea uitarii canoanele bizantine, iar portretele executate de ei le dau de gol stangacia si nesiguranta: proportiile nu prea sunt respectate, luminile si umbrele nu se imbina in mod tocmai corect iar unele detalii fizice ale personajelor par mai degraba caricaturale- sprancene prea groase ochi exagerat de mari si de rotunzi, barbi prea stufoase si gaturi nemaipomenit de lungi. Ce e cu adevarat uimitor e ca aceleasi stangacii se intalnesc si in lucrarile unor mesteri straini, antrenati la scoli cu traditie in Italia, Franta sau Germania. Cine sa fie de vina atunci? Poate chiar comandarii tablourilor, care, povestesc anecdotele, din dorinta de a epata, de a-si demonstra rangul sau averea, sau pentru a face ca

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

imaginea lor de pe panza sa corespunda unor definitii mai degraba metaforice ale frumusetii, i-au determinat pe bietii pictori sa isi tradeze arta.

Cum notiunile de autonomia operei si a artistului sunt inca departe de urechile locuitorilor tarilor romane exista numeroase compozitii nesemnate. Acesta este cazul tabloului Sfanta Ecaterina si eteristii, tablou istoric prezentat cu naivitate in maniera religioasa, sau a altei lucrari-Judecata cea varsatoare de sange, care, sub pretextul unei povestiri apocrife despre Iisus Hristos prezinta sedinta unui divan unde, alaturi de domn, clerici si boieri, este prezent si un personaj in strai de demnitar occidental. Informatii interesante despre gusturile contradictorii ale acelor vremuri ne dau si portretele boierilor Dimitrie Ralet, Mihaita Filipescu, Constantin Andronescu si Iancu Manu. Ralet si Andronescu au dorit sa sublinieze importanta functiilor lor asa ca apar tinand in mana unul o scrisoare, iar celalalt un document. In portretele lui Iancu Manu si al lui Mihaita Filipescu remarcam rafinata moda a epocii: fermeneaua cu detalii elegante, in tonalitati inchise, anteriorul incins cu un taclit ce mai servea si ca suport pentru arme, mataniile in mana si pe cap o varianta europeana si crestina a turbanului, numita tarabolos sau cealma.

Dintre artistii ale caror nume sunt cunoscute ii mentionam pe Grigore Zugravu si pe starostele de breasla lordache Venier, ambii infatisand scene istorice cu domnitorul Nicolae Mavrogheni, pe Nastase Negrule si Petrache Logofatul, scoliti ca miniaturisti de traditie medievala si ilustratori ai cunoscutelor si popularelor carti "Erotocritul" de Cornaro si "Alixandria". Din nefericire, despre toti acestia istoria a fost zgarcita in informatii. Stim mai multe despre Nicolae Polcovnicul (1788-1842). Boier, scolit in pictura bisericeasca, Nicolae Polcovnicul isi face Autoportretul in care isi da silinta sa sparga tiparele, imbinand caracterul sobru si hieratic al picturii bizantine cu jocurile de lumina si umbra apartinand celei apusene. Cu acelasi gen de probleme stilistice se confrunta si Ion Balomir (1794-1835?), transilvanean stabilit la Iasi. Portretele sale de carturari cum ar fi cel al pravilistului Andronache Donici sau de boieri, ca, de exemplu, cel al lui Frederic Bals, sunt dovada a luptei de renuntare la vechile canoane. In Transilvania, de data aceasta, activeaza Mihail Velceleanu (1810?-1873), conducator al unei scoli banatene de "zugravitura" la Bocsia Montana.

Cel care reuseste desprinderea de severele reguli bizantine este moldoveanul Eustatie Altini (1772?-1815). Bursier al statului, in jurul anului 1800, la Academia de Arte Frumoase din Viena, el devine primul pictor "academist" roman. Altini fondeaza la Iasi o scoala foarte cautata, unde vin sa se perfectioneze si pictori din principatul vecin. Lucrarile sale, mai ales portretele de femei, se remarca prin sensibilitate, grija pentru detalii si un bun ochi pentru combinarea nuanțelor.

Iasul face numeroase progrese culturale, Gheorghe Asachi punand aici bazele invatamantului artistic romanesc modern. La invitatie sa vin sa tina cursuri in cadrul "clasului special de zugravie" de la Academia Mihaileana numerosi artisti straini. Pictor talentat dar si bun pedagog este Giovanni Schiavoni (1804-1848), nascut la Triest, in familia unui pictor venetian. El este autorul portretelor familiei boieresti Burada sau chiar al portretului lui Gheorghe Asachi-lucrari in care se manifesta din plin curentul romantic. Asachi e prezentat intr-o incapere amenajata in mod tipic pentru o minte luminata a aceluia secol: globul pamantesc, o biblioteca bogata, numeroase foi de hartie alaturi de

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

pana de scris si nelipsitul bust al lui Voltaire alcatuiesc o recuzita potrivita pentru tanarul intelectual

Niccolo Livaditti (1804-1860), concetateanul lui Schiavoni, e si el foarte solicitat de protipendada moldoveneasca. El ii picteaza pe cei din familia Alecsandri si, chiar daca nu stapaneste prea bine proportiile, reuseste sa surprinda atmosfera intima, ca si in cazul familiei Manu. Nu stim daca acel lancu Manu total europeanizat pictat de Livaditti e acelasi cu cel infatisat de pictorul anonim cativa ani mai devreme, dar evolutia mentalitatilor e usor de urmarit.

De o cu totul alta factura sunt lucrarile polonezilor Mauriciu Loeffler si Ludovic Stawski. Cel din urma realizeaza peisaje din Iasi, prezentand intr-un stil vesel si usor naiv un oras cosmopolit si plin de viata, ca in O vedere a lasilor la 1842.

Din categoria portretistilor talentati, cu o atentie deosebita pentru redarea detaliilor precum bijuteriile sau accesoriile vestimentare, face parte si Mihail Tãrãpler (1780-1820?). De la el s-au pastrat mai ales portretele unor doamne din inalta societate ca Vorniceasa Manu cu copilul (extreme de interesanta apetenta familiei Manu pentru arta!), Logofeteasa Maria Dudescu sau Doamna Safta Ipsilanti.

Foarte gustate atat de boierii moldoveni cat si de cei munteni sunt portretele executate de Iosif August Schoefft (1778-1863). Tablourile sale arata conservatorismul marilor boieri-ca Logofatul Alecu Ghica- in fata capriciilor modei, spre deosebire de sotiile lor, care devin repede "victime" ale modei pariziene. Maghiarul Schoefft este un pionier si in alte domenii, mai degraba mercantile, dar astazi indispensabile artei: vernisajul personal si reclamele in reviste.

Connationalul lui Schoefft, Barabas Miklos (1810-1898), maghiar din Transilvania, prefera o alta directie. El reda in acuarela pe hartie scene din viata cotidiana, cum este cea numita Mocani salisteni indreptandu-se spre targ, prezentata in 1844 la Viena.

Anton Chladek (1794-1882), ceh din Banatul Sarbesc, cu studii la Milano si activitate la Budapesta si Viena, stabilit la Bucuresti din 1835, realizeaza si el portrete interesante ,cu incercari de a prezenta nuante psihologice, cum e vizibil chiar in Autoportret. Tot Chladek e deosebit de abil in tehnica delicatelor miniaturi in ulei.

Invatamantul artistic modern isi face aparitia si in Tara Romaneasca. La Colegiul Sfantul Sava exista o catedra de desen detinuta de croatul Carol Wallenstein/ Wahlstein (1795-1858), iar in 1831 este deschisa, sub conducerea lui Nicolae Teodorescu (1786-1880) Scoala de Zugravie de pe langa Episcopia Buzaului. Desi patronata de biserica, la aceasta scoala se practicau si alte genuri de pictura in afara celei religioase, dupa cum se vede din peisajul intitulat Procesiune la Manastirea Ratesti, semnat de insusi profesorul Teodorescu.

Wallenstein sau Valstein, dupa numele sau romanizat, face primii pasi, ce-i drept cam nesiguri,

Referate

Referate, Comentarii, Eseuri, Caracterizari
<http://referatenoi.ro>

catre pictura istorica. Inspirat de legende si plin de avant romantic picteaza Batalia de la Calugareni, Visul lui Mihai Viteazul si Juramantul lui Mihai inconjurat de boieri. Carol Wallenstein pare a se adapta perfect peisajului romanesc, ba mai mult, el incalca putin regulile, imprumutand tinuta somptuoasa si impunatoarele mustati rezervate boierilor-Autoportret.

Dar probabil ca cel mai reprezentativ pictor al generatiei de la 1848 si al ideilor sale revolutionare este Constantin Daniel Rosenthal (1820-1851). Nascut intr-o familie evreiasca la Budapesta, Rosenthal studiaza artele timp de cinci ani la Academia din Viena, apoi petrece cateva luni in Anglia de unde deprinde naturaletea si anumite elemente scenografice remarcabile in tablouri ca Nicolae Golescu in costum de vanatoare, Anica Manu (aceeasi!) cu copii sai sau Doctor Grunau. Acest tanar, venit la Bucuresti in 1842, este cel care va crea un pandant romanesc al Mariannei franceze: Romania revolutionara. Rosenthal nu se margineste doar la atat. Picteaza naturi moarte de inspiratie flamanda si scene de gen, pline de romantism , ca Scena la fantana.

Revolutionar ca si Rosenthal este Ion Negulici (1812-1854). Bursier la Viena si Paris, unde de altfel a si castigat un premiu pentru tabloul (care, din pacate, nu s-a pastrat) Intoarcerea taranilor de la camp, Negulici experimenteaza diferite genuri de pictura. De la el s-a pastrat o panza intitulata Peisaj din Campulung, in care nuante reci de gri si albastru contrasteaza cu albul stralucitor al cladirilor si cu verdele vibrant al naturii intr-o maniera care pare sa il prefigureze pe Ioan Andreescu.

Barbu Iscovescu (1816-1854), fiul unui iconar bucurestean, studiaza pictura de sevalet si scenografia la Viena, unde locuieste vreme de doisprezece ani. Apoi, el uceniceste la Paris pe langa pictorii academisti Edouard Francois Picot si Michel Martin Drolling, in atelierul celui din urma studiind alaturi de Negulici. Manifesta predilectie pentru peisaje si portrete. E interesat de tipologia taranilor, dupa cum reiese din schita Roman Plaies inarmat , facuta in timpul unei calatorii in Banat. Pe cheltuiala proprie el picteaza portretele revolutionarilor-Avram Iancu, Nita Magheru, Simion Balint, Nicolae Solomon, in speranta ca va realiza un album al revolutiei de la 1848. Barbu Iscovescu isi pune talentul de scenograf in slujba revolutiei: imagineaza un nou steag a carui deviza